

SZÉKELY ÚJSÁG

FÜGGETLEN POLITIKAI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bethlen-utca 7. szám, hová a lap szellemi részét érdeklő közlemények, valamint az előfizetési és hirdetési díjak is küldendők. Megjelenik minden csütörtökön 8 oldal terjedelemben.

Felelős szerkesztő: Társszerkesztő:
Dr. TÖRÖK PÁL. CHALUPKA REZSŐ
Kiadótulajdonos: A kiadó bizottság.

Előfizetési árak: egy évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor., lelkészek, tanítók, községi előljárók fele áron kapják, Hirdetési díjak a legutányosabb árak mellett, nyilttéri cikkek soronként 40 fill. számíttatnak.

Abszolutizmus.

Mindenek előtt azt kell konstatálnunk, hogy abszolutizmus nincs. Ha volna, az ujságok *nem irhatnának* mérges cikkeket az abszolutizmusról. Ma még nincs, de a közel jövő eshetőségei közé tartozik. A beavatottak azt mondják, hogy most már csak hetek kérdése.

A mai helyzet ez: A győzelmes koalíció új jogok kivivására akarja felhasználni a passziva resistantiát. Miután azonban azt tapasztalja, hogy ez a fegyver jogok kivivására nem alkalmas egyrészt azért, mert az egész nemzetet egyesíteni nem tudja, másrészt is főleg azért, mert a szenvedőlegesen ellentállással a király kormányzati jogának érvényesülését csak nehezíteni lehet, de megakasztani nem lehet, az aktív ellentállás terére lépett akkor, a mikor a király kormányzati joga mellől a terrorizmus minden eszközével elriasztja az embereket, a főispánokat pedig lehetetlenné tenni igyekezett és igyekszik.

Ez az ellentállás a király részéről *hatalmi* tényezőket állított a sorompókba. A küzdelem jobbról is, balról is az abszolutizmus határait érinti, a mi nem is lehet másként, ha erőpróbává lett.

A koalíció lehetetlenné akarja tenni a király *alkotmánybau biztosított* kormányzati jogának érvényesítését, viszont a király felfüggeszti az elnapolással a képviselőháznak szintén *alkotmányos* törvényhozó és ellenőrző jogát. Sérülést szenved az alkotmány tehát jobbról is, balról is. Egyéb sem kell, csak az, hogy az ellentétek még jobban kiélesedjenek a küzdő felek között és az erősebb fél részéről *szükszerűen* beáll az abszolutizmus.

Melyik fogja az abszolút hatalmat gyakorolni, s melyik szenvedni, ez — erőpróbáról lévén szó — tisztán az erő kérdése.

E tekintetben így állunk:

»Ha elszívok egy szivart, ha levélre bélyeget ragasztok: adót fizetek. Gyarapítom ezzel a közvetett adópénzzel az államkincstár gazdagságát és fokozom a nemzettel szemben álló központi hatalom pénzügyi erejét.

Jókai »Uj földesur«-ában azt mondta Garambölgyi táblabíró: Jól van, tehát többé nem pipázom; tehát nem utazom, nem vadászom, nem irok levelet. Ez a tökéletes passzív rezisztencia. Ma már ily tökéletes ellenállás *elképzelhetetlen*.

A *közhatalom kezelői kiapadhatatlan források fölött rendelkeznek. Ellenben a velük szemben álló nemzet fogalma azonos a szegénység fogalmával. A nemzeti ellenállásnak nincsen biztosított erőforrásai.*

Nincsenek kincstári birtokai. Nincsen adópénze. Az anyagi és erkölcsi kedvezések óriási leltára számára megközelíthetetlen. Nincs fegyveres katonája, ágyuja és szuronya. Kézzelfogható jutalmat vagy büntetést nem osztogathat.

Ezt a hangot hallottuk már. A *mi* hangunk volt. Eladtuk volt vele a hazát. Most azonban nem mi mondjuk, hanem színhazafiaknak, a 10 ezer holdas mágnásoknak lapja. Az *Ország*.

Nem mondjuk, hogy mielőtt a harcba belevitték az urak a nemzet ez időszertinti többségét, kellett volna az erőviszonyokat mérlegelni. Egyszerűen konstatáljuk, hogy a koalíció egyik vezető organuma is nyílt valómást teszen róla, hogy a küzdelemben a nemzet a gyengébb fél. Az abszolutizmusnak tehát, ha be talál következni, a nemzet lesz a szenvedő alánya.

Ettől a megpróbáltatástól megmenteni a nemzetet, a *ma* politikájának *suprema lex*.

Megértik-e, követik-e a parancsoló szót, megcsinálják-e természetes alapon, a többség kormányra jutásával a békét, vagy sem, azt ma még senki sem tudja. Egyet azonban biztosan tudunk; tudjuk azt, hogy ha a béke tulnyomó többségben levő barátai

nem engedték volna magukat háttérbe szoríttatni; ha a törvényhatóságok nem a legjobb esetben is kétséges kimenetelű harc, hanem a béke ügye mellett hallatták volna szavukat, ha a társadalmi szervezetek is hasonlóképpen cselekedtek volna, ma megvolna a béke és nem kellene az abszolutizmus esélyeivel foglalkoznunk. E szempontból őszintén sajnáljuk, hogy dr. Török Pálnak a béke érdekében beadott indítványa felett olyan könnyedén napirendre tért vármegyénk törvényhatósága bizottsága.

Nem tudjuk mit hoz a holnapi nap. De ha azt találná hozni, a mitől olyan méltán tartunk: az abszolutizmust, az alkotmányos kibontakozás emberei, az eleitől kezdve céltalanul mutatkozott harc ellenzői, igazán nem tehetnek egyebet, mint hogy egészen félreállva, szintén passzivitásba lépve, szabad folyást engedjenek az események áradásának.

Végtelenül szomorú dolog, hogy az elnyomatásból kifejlődő »nemzeti egység« gondolatával kell foglalkoznunk.

E. J.

Győzzön az igazság.

»Győzzön az igazság«! Csak ennyi a mondani valóm. »Győzzön az igazság« ebben az ezredév által megpróbált és megsanyargatott magyar hazában. »Győzzön az igazság« s akkor helyre áll a béke, a rend s ennek nyomán a haladás megmésithetetlen, isteni törvénye.

S mi az *igazság* ebben a felforgatott rendben, ebben a nagy összevisszaságban? Az, hogy *győzzön a többség*. Ez egyszer s mindenkorra elfogadott parlamentáris elv.

És hol a többség? — *Tán a koalícióban?! Ez nem áll.* Nem áll, mert a koalícióban számszerűleg többsége van az 1848-as, ugynevezett

függetlenségi pártnak. De *erkölcsileg nincs többsége*. Nincs, mert a koalíció az Apponyi meg Andrássy által fújt nótára tánczol; a kik pedig nem régiben 13 próbás »mamelukok« (67-sek) voltak . . . De nincs többsége a koalíciónak azért se, mert nagyobb számmal választattak meg képviselőül 67-es, mint 48-as programmu képviselők! Már most: 67 győzzön-e, vagy 48.? Nincs igaz magyarérzésű ember, ki azt ne mondaná, azt ne óhajtaná (minden politikától eltekintve): győzzön a 48.

De — sajnos — ma nem győzhet. Nem győzhet egyfelől azért, mert parlamentáris értelemben *nincs többsége*. — Tehát: nem győzhet — ez időszerint parlamentáris értelemben egyfelől! De nem győzhet *másfelől* azért sem, mert *nem tiszta* 48-as. *Vagyis ellenmond: maga-magának*.

Van-e ész abban, ki maga-magának egész létezésében, egész ténykedésében ellene mond?! Semmi. Már pedig a 48-as párt napjainkban ellene mond maga-magának.

Ellene mond nemcsak azért, mert most maga felett diktátorokul ismeri el a 67-es Bánffy, Andrássyt és Apponyit (ez utóbbi frontváltotatása csak hatalmi éhség), hanem azért is, mert eleve engedte magát levonni arról a szent nemzeti Sionról, melyhez ma is vezekelni jár a márcziusi 12 parancsolatért minden igaz magyar.

Hogy lehetett annyira szüklátörü, annyira tudatlan és érzéktelen, annyira vak az a hires 48-as párt, hogy egy percze is szövetséget kössön azokkal a 67-esekkel, kik egyéni becsvágyaikat, szertelenségeiket és nagyravágyásaikat el nem érhetve a 67-esek táborában — mint hajótörtek — utolsó deszkaszálul, megmentő horgonyul a 48-as pártot tekintették?!
Ezt én nem értem! Nem érthetem: mert ha 48-as vagyok egész lelkemből, az egyetlen igaz 48-at tulélló 48-ast — Kossuth Lajost követem. Őt, a ki nem vegetált nem kísérletezett, nem alkudott hanem inkább a számkivettség, sanyaru könyáztatta keserű kenyerét, semmint paktált volna az általa lenézett hatalmasokkal.

És a mai 48-asok? »Hurráh!« »Alláh! Dicsó!« »Uj Istenszülött« hozsánákkal fogadják azokat az elveiket selyem hernyó, vagy pillangóként levetett hazaffyakat, kik elég erkölcstelének arra, hogy egy-egy számottevő élet minden bázisát félreértésnek, nem jól értesültségnek, vagy »tu-

datlanság-nak« bélyegezzenek saját szavaikkal, csak azért, hogy egy *más* párton prosperálhassanak!

Hát — Uraim! — itt a netovább. Ha van ebben a széles hazában egyetlen népképviselő, a ki igazán érti Kossuth Lajost: álljon ki a gyepre s mondja ki bátran: »Kossuth Lajos nem paktál.« »Kossuth Lajos a hatalomra nem éhes.« »Kossuth Lajosnak nem kell miniszterség.« »Kossuth Lajosnak nem kell párt.« Kossuth Lajosnak egy kell: *Szabad Magyarország*.« Félre hát szocializmus, feudalizmus, a trón árnyékában megnőtt és meghízott bárók, grófok és a többilakájok . . . *Itt a magyar akar lenni az úr: a történelmileg ujjászületett népére s nem hízaltjaira támaszkodó magyar királyával*.

Ez beszéd. Ez magyar igaz szó. Egy így beszélő elismert jellemes »magyar« (a mi kiveszőben van, mint a bölény) többet ér *egy magában a nép és a király* előtt, mint az egész hatalomra éhes koalíciós habarék! Mert — az Isten is úgy tudja — ez az egész hejje-hujja, ez az egész passzív, semmítérő rezisztancia azért történt, hogy a becsületes és egyenes jellemű Tisza-Pistát megbuktatva, mindenkinek hizelgő, mindenkit ámitó, mindenkinek hazudó lárvákat (és nem férfiakat) tegyen miniszterbáboknak. — *Tán a király ellen? Óh nem! Csak saját spekulációik győzedelmére!*

Elvégre: ez a haza nem börze, hogy rajta spekulációkat üzzenek a gróf, bárói ál — hatalmasságok, hanem ezeréves örökség, ezeréves jog, tőke és vagyon!

»Győzzön hát az igazság!«

E végre felhivok minden koalíciós és a koalíciónak még kimondása hallatára is megborzadó magyar polgárt: kérjük meg Szemere Miklós és Tisza Pista magyar főurakat, kik minden rágazolás között is benső jellemükben inkább emberek: tárgyaljanak — *szív és velőig hatólag* — egymás között azon szempontból, hogy e lehurrogott, sokszor legyőzött, megszégyenített, elgázolt eltaposott, rabságra hurczolt de — Isten kegyelméből — ma is — ezer év után — élő magyar, »nemzeti harczának« titulált 1905—6-iki kakasviadala után: »Győzzön az igazság.«

A mit ők ketten, egymást megértve mondanak: annak alávetem magam. A miben egyet nem értenek azt ne is mondják, mert: »a haza minden előtt.«

S ha kérésemet nem osztaná se koalíciós, se nem koalíciós gyászmagyar, (mert az én szempontomból *ma* mindkettő gyászmagyar) mégis kérem e két tóurat: szívelje meg, egy jóakaró (és — hite szerint — *minden elfogultság nélkül jóakaró*) honpolgárnak szives kérését.

Csákán.

BELFÖLD.

Válasz a Rohonczy levelére.

Rohonczy Gedeon mult számunkban közölt nyílt levelére Andrássy Gyula gróf helyett Eszterházy Ferencz gróf küldötte meg a választ, »*annak választát, ki erre a legilletékesebb volt*«. Ez a válasz pedig nem egyéb, mint *néhai gróf Andrássy Gyula volt miniszterelnöknek választói előtt 1869-ben tartott beszéde*.

. . . »Ő Felsége uralkodása alatt két különállással bíró állam, illetőleg államterület létezik; százados összeütközések és nehézségek után sikerült bizonyos megállapodást létrehozni, mely a két állam egymás iránti viszonylatának kölcsönösen elismert alapjául szolgál, *egszersmind pedig a közös fejedelem állását is biztosítja mindkét rész irányában, kijelölve az utat, melyen az osztrák császár nem jöhet többé ellenkezésbe a magyar királylyal*.

. . . *A különbség a mult és jelen között az, hogy mit Magyarország a multban csak a papíron birt, azt most valósággal és a monarchia másik része által is elismert alapként bírja*.

Magyarország kelyzete a kiegyenlítés előtt hasonlított azon — sajnos — még most is nagy számu nemes ember helyzetéhez, kinek lábájában van a királyi donáció pergamente, mely őt valamely nagy birtok névleges urává teszi, de ki a név és a pergamenten kívül a birtokból mentől kevesebbet bír.

Hosszu per után, most barátságos egyezség útján lépett a birtokba és pedig csupán oly föltételek mellett, melyek arra szükségesek, hogy a szomszédal a jó viszonyt lehessen fentartani; — és most jönnek némelyek és azt mondják: Utasítsd vissza a barátságos egyezséget és folytasd a pert! — Ez oly tanács, melyet az ügyvédek szoktak adni, kiknek foglalatosságuk nincs, de hiszem, hogy ezt a nemzet, mely *nem pert keresett, hanem birtokát — nem fogja elfogadni*.

Nem sérelmi politikát folytatni, hanem a haladás terén előre menni; — ez a mi feladatunk, ha nem akarunk elmaradni végképen minden más nemzet mögött. Haladnunk kell tehát, de nemcsak haladnunk, hanem sebesen és idővesztés nélkül, — mert a megállás halál, melytől semmi irott jogok nem mentenek meg. Ha kérdezik mi irányban, válaszom az: a meglevő alapon — se jobbra, se balra, hanem egyenesen előre.

. . . Mivel támogatja az ellenzék ezen, a haladást lehetlenné tevő és mindent kockáztató programját? Általános nagy

hangzau frázisokkal, melyek csak azokat vezethetik tévutra, kiknek nincs idejük a dolgok mélyébe hatolni.

Azt mondják, mi feladtuk az ország függetlenségét.

A kormány Magyarország függetlenségét semmiben sem áldozta föl, de egy dolgot mindig szem előtt tartott és ez az, hogy Ő Felsége a magyar korona mellett bírhasa többi országait és tartományait is. Hogy ezt tegye, — kívánta a *pragmatica sancti*óból keletkezett kötelesség — de, ha ez soha nem létezett volna is, — kívánta mindenek előtt Magyarország saját érdeke.

Az ország függetlenségét tehát nem áldozta fel a kormány; *de van egy neme a függetlenségnek, mely nem önállóság többé, hanem elszigeteltség s mely elhagyatottságra vezet*; e nemét a függetlenségnek sohasem kereste a kormány.

Mondják, hogy a közös ügyeket mi találtuk fel és ezáltal Magyarország beolvastását készítettük elő.

Magyarországnak közös ügyei az összes monarchiával mindig voltak, a különbség csak az, hogy 1867 előtt mások intézték el ezeket nálunk nélkül és ellenünkre, most pedig mi intézzük el közösen azokkal, a kiket illet.

Ha valakinek jobban tetszik az előbbi állapot, ez az izlés dolga.

A 48-iki alkotmány is elismerte a közös ügyeket és az azokra való felügyelést az Ő Felsége melletti miniszterre bízta (ezek a törvény szavai), de elmulasztá arról gondoskodni, hogy szavának nyomatékot szerezzen. Az Ő Felsége melletti minisztert vagy a »veto« joggal kellett volna felruházni s akkor Lengyelország sorsa áll előttünk, vagy »veto« nélkül képviselte volna az országunk közös ügyeit, és ekkor Magyarországnak legtökéletesebb alárendeltsége lett volna kétségtelenül az eredmény.

A 48-iki törvény e hiányát pótolta a 67-iki 12-ik törvényczikk, midőn felállította a delegációt.

Mondatik továbbá, hogy mi feladtuk a magyar hadsereget. Erre válaszom az, hogy mi nem adtuk fel a magyar hadsereget már azért sem, mivel nem is létezett. Léteztek gyalog és lovas magyar ezredek, ezek léteznek most is, sőt szaporodtak tüzéri és más technikai csapatokkal, melyek eddig nem léteztek.

A 67-diki törvényhozás egy közös hadsereget és mellette egy magyar nemzeti honvédséget alakított és igen helyesen cselekedett. Mert, midőn a két legközelebbi nagy szomszéd-államoknak egynek egymillió négyszázezer — a másiknak egymillió kétszázazernyi egységes kadseregük van — a közös hadsereget két külön sereggé választani annyit tett volna, mint az összes monarchiát és ezzel együtt Magyarországot a legnagyobb veszélynek tenni ki.

Abból azonban, hogy egy nép egy másikkal közösen szervezi véderejét, nem következik, hogy állami létét adná fel, de abból ha ezt feltétekenység szempontjából tenni nem akarja, könnyen következhetik, hogy nemcsak államiságát, de magát az államot is elveszti.

Az ellenzék egy része e kérdésben a nemzetnek oly tanácsot ad, mint milyent

adott a kigyó a paradicsomban. A különálló hadsereget az államiság föltételének szereti odaállítani, mondván: »egyetek belőle; és mindentudók lesztek«, de én nem tartok ezen kecsesgető hangoktól, mert a magyar közvélemény józan felfogása meg tudja választani a valót a valótlantól.

Van még egy vád, melyből az ellenzék egy része zászlót csinált saját számára és ez az, hogy a 48 nincs visszaállítva; ezt kell tehát visszaállítani. E vád még üresebb, mint a többi.

Európa igen sok államában keletkezett 1848-ban új alkotmány. Én nem tudok egyet sem, hol az ma, ha csak fővonásaiban is, léteznék. Magyarország az egyetlen állam, hol a 48-diki alkotmány minden lényeges pontja ismét vissza van állítva. A mi változtatott, azt a nemzet változtatta meg azért, mert semmi értékkel nem bírt és mégis összeütközéseket idézett elő.

Azonban egy bizonyos értelemben elfogadom azt, hogy a 48 nincs visszaállítva.

Igenis, az 1848 nincs visszaállítva: *mert Erdélyben nem Janku uralg ez időben, hanem uralkodik az alkotmányosan hozott törvény, mely az uniót végkép létesítette.*

Nincs visszaállítva a 48: *mert Horvátország nem egy nagy ellenséges tábor többé, hanem Magyarország hú és elégedett társországa.*

Nincs visszaállítva a 48: *mert Fiumét nem lázadó horvát csapatok tartják elfoglalva, hanem Horvátország szabad beleegyezésével a magyar korona külön területének nyilvánított.*

Nincs visszaállítva 48: *mert a nemzeti kérdés, melyet akkor bunkóval és kaszával kezdtek kettévágni, a méltányosság és testvériség alapján a törvény oldotta meg.*

Nincs visszaállítva 48: *mert országgyűlésünk küldöttsége nem zárándokol a reichstághoz, hogy onnan elutasítsák, hanem a delegációk intézik a közös ügyeket közösen elfogadott alapokon.*

Nincs visszaállítva a 48: *mert a felállítandó honvédség nem fog többé azon helyzetbe jönni, hogy a hadsereg ellen harcoljon, hanem azzal együtt fogja védeni, ha kell, Magyarországot és a monarchiát, netaláni megtámadás ellen.*

Mindennek ellenkezőjét kívánják-e azok, kik a változatlan 48-at teszik jelszavukká? Én ezt nem hiszem és nem tudom hinni, de nem lehet-e attól tartani, hogy ha az alig nyert jogalap felforgatása tüzetik ki programmul a 48 csakugyan változatlanul lenne visszaállítva?

Határozottan és habozás nélkül kell tehát visszautasítani a nemzetnek azon programot, mely ily veszélynek tenné ki az országot.

»A kormánynak és illetőleg az önök volt képviselőjének, nekem — egyedüli érdemem, hogy mint a korona tanácsosa, sohasem mondtam egyebet, mint azt: »Uram bizzál a magyar nemzetben. Ha egyszer egyezményre lép, azt meg is tartja«. A mily szívóssággal követelte ősi jogait, oly szilárd-sággal fog ragaszkodni királyához és az egyszer elfogadott és szentesített törvényes alapokhoz!«

Én meg vagyok győződve, hogy a

nemzet választói e hitet meg fogják erősíteni.

Mindezeket * állította, * mondta s a magyar nemzethez szózatként intézte azon 1848—49-iki halálra ítélt volt honvéd, majdan később államférfi, ki a 67-iki kiegyezést a magyar nemzet megbizásából alkotmányos királyunkkal megköté s ki Deákon kívül egyedül volt hivatva körülírni, megállapítani, megjelölni, hogy mik s meddig terjednek.

Gróf Andrassy eme kijelentésének világos conclusiója; hogy a közös hadsereg vezényleti nyelvkérdése a királynak úgy törvényileg, valamint azt megelőzőleg »egyezmény« által a nemzet nevében lekötött s »szó adással« megpecsételt, biztosított, legvilágosabb joga!!

Azon mindenkor nagy hazafi, nagy államférfi kijelentéséből látható: jót állt királyának »nemzete szavatartásáért«, eme jótállást tehát első sorban néked, fiának, s utánad az egész magyar nemzetnek »be kell« váltania!!!

Órizd! tartsátok fenn »Ti«, a koalíció tagjai, mai jelszavatok »elvi« álláspontját azon időre, a midőn annak jogosultsága senki által többé kétségbe vonható nem leend; ma azonban politikai álláspontotokból feltétlenül kikapcsolandó a vezényleti nyelv kérdése, s a mihez s a melyhez az »első« — a hazánkat minden veszélytől még megmentő »lépést« már nemcsak hazafiúi kötelesség, de a politikai raison szempontjából is — *Néked! s Néktek »kell« megtennetek!!*

Mi a kérdés?

Az a kérdés, lesz-e már valahára valódi népszabadság? Meg lesz-e az általános választói jog? s megkezdetnek-e a nép javát, előhaladását erősödését, boldogulását célzó azon intézkedések, melyek lapunk programjában is befoglaltatnak.

Minden más kérdésnek el kell törpülnie e mellett.

Lesz-e tehát ezekből valami?

Akarják-e a koalíciós oligarchák hogy meglegyen? Akarnak-e kormányt vállalni e program figyelembe vétele mellett?

Nem akarják és nem akarnak!

Most már kiderült hogy nem akarják!

Semmi szín alatt nem akarják. Ép ezt az egyet nem akarják.

Legyen bármi egyéb; gazdasági csőd, koldusbot a nép részére, kívándorlás százezer számra, visszaesés, pusztulás, abszolutizmus, végveszély . . . legyen akármi, csak általános választói-jog ne legyen. Csak valódi népszabadság ne legyen.

Azt mondják ők, a feudálisok, hogy így akarja ezt a *nemzeti akarat!* Ugyan! Nemzeti akarat? — Hát lehet-e kérdésekkel szembeállítani a

valódi nemzeti akaratot? és miféle nemzeti akarat az, ha az nem egyuttal népakarat is. Vagy talán a »népakaratnak« nem kell az, hogy a népnek valahára jogai is legyenek, hogy az állam valahára a nép sorsával is törődjék.

Ugyan Nagyméltóságú Gróf és Báró urak, és grófi csatlósok, meddig merik még folytatni ezt a feudális komédiát?

És hát lehetséges az, hogy oly hiszékeny lehessen Magyarország népe, hogy e koklerkedés által még mindig port engedjen szeméi közé hindentni! hogy a 20-ik században a *népjogokat*, magával a félrevezetett és terrorizált nép *akarataival lehessen elnyomni?*

Azokkal, a kiket »csőcseléknek« szidnak.

Ébredj fel valahára Magyarországnépe, hogy ne maradj »csőcselék« mint a hogy Gróf Majláth József úr az »Ország« című főcoalitíós ujság 5-ik számában elnevez.*

Ébredj fel valahára Magyarországnépe, hogy Te légy valahára a *Nemzet*.

Csőcseléknek nevez a főfő kótlóstójasos Gróf és hazátlan bitangnak.

Ejha! de fennen beszél ez a tisztelt Uraság! hisz csak nem régen, a választások alatt, testvérek, *derék honpolgárok valánk*; és akkor annyi mindent ígértetek nekünk, csaknem mindazt, a ami a Fejérváry kormány programjában benne foglaltatik.

Hát persze, persze az ugy volt: »akkor,« de hát mit tehetne mostan szegény csábító. — Bármiként fájjon is, népért érző és népért dobogó szegény szivecskéje; mit sem tehetnek, mert nem akarja ezt a választásokon megnyilatkozott »*Nemzeti akarat*.«

Minden kótlós tojásoknak leggeniálisabb zseborca csenő mindensége! Milyen kis csavarintás!

Talán prókátor is akad soraitok között drága jó Uraink?

Tehát »nemzeti akarat« az hogy csőcselék maradjunk, politikai jogfosztottak legyünk?

Melyik »nemzeti akarat« ez? az elvakított; feudális parancsszóra terrorizált, ugye?

*) Az ország című ujonnan keletkezett politikai napilap 5. számában »Egy reformkészségre« címmel irt cikkét eként fejezi be gróf Majláth József úr: »A tömeg sohasem nép, annak semmi politikai joga sincs; annak akarata sohasem eredményezhet törvényt.« Szerk.

Óh ösmerjük már az ilyen »nemzeti akaratot« hazánk ezredéves történetéből.

A mikor történelmünk első századában a Magyar király ellen pártot ütött az oligarchia, hogy ne lehessen egy úr, kinek ereje van rendet csinálni s a gyengét megvédje az erős tulkapása ellen, — hanem legyen száz meg száz kis király, kik sziklaváraikból félelem nélkül önkénykedhessenek, az szintén »nemzeti akarat«-nak volt elnevezve akkor, Mátyást sem akarta királyul a »Nemzeti akarat«! No de ekkor megkellett hátrálnia a »népakarat« előtt. Bizony ez volt hazánk legdicsőbb korszaka.

Meghalt Mátyás király, s ujra éledezett az oligarchiák »Nemzeti akarat« — Érvényesült is csakhamar teljes önzetlenségében Dobse Lászlót válasszuk királylyá volt a jelszó »*mert azzal tehetünk mi tetszik*.« Uralkodott is ám az a »nemzeti akarat.« Hajh! szép idők valának Lajos király, hogy ebédje legyen ezüst evő eszközeit küldötte zálogba. — Hej dicső szép idők! mily hamar megérett gyümölcsöd: »*nemzeti nagylétünk nagy temetője Mohács*.«

Most ujra dühöng az a főuri »Nemzeti akarat« . . . s ha nem vigyázunk hamar következhet: *Mohács*. Kinek kell ebből a »nemzeti akaratból,« mely ujra »Mohácshoz« vezet. Nekünk bizony nem kell; s azért a coalitíó (magyarul: kotyvalék) sem kell.

Legyen »népszabadság.« Győzőn a terrorizmus alól felszabadult »igaz népakarat.«

Legyen nagy és dicső, szabad s boldog Magyarország!

„Hol van a kutya eltemetve?“

Ki az, aki életszükségletnek ne tartaná a nemzet számára a békét? Senki. Ki az, aki ezért az életszükségletért az *önmagáéból* áldozatot hozni akarna? Megint csak senki azok közül, akiktől a béke sorsa függ.

A koalíció félti a nimbuszát. Ezért nem vállal kormányt ugy, a miként lehet. A vezérek és utánuk a szajkók axiomákat csináltak azokból a közkegyekből, hogy »ne legyen se győző, se legyőzött.«

Hát a béke ezen az alapon nem lehetséges. Vagy győz a magyar vezényleti nyelv és ekkor le van győzve a király, vagy maradunk az 1867. XII. t.-cz. 11. §-ánál s akkor le van győzve, illetőleg vissza van verve a koalíció, mely a változtatást az ezer éves Magyarország történetének folyamata alatt soha nem alkalmazott politikai sztrájkjal ki akarja erőszakolni.

A koalíció azt mondja, hogy a király nincs legyőzve, ha »meghajol a nemzet akarata előtt«, sőt nagy és dicső dolgot cselekszik, mert a nemzet ereje a király kimeríthetetlen erőforrása és mert a nemzet előtt való meghajlás táladonképpen győzelem.

A király viszont azt tartja, hogy a király ereje a nemzet ereje; a király megalázása a politikai sztrájkjal a királyi tekin-tély gyengítésére vezet, mi a mostani nemzetiségi és társadalmi állapotok között a nemzet kárával járna. És mért engedjen éppen ő (a király), mikor ő az élő törvény alapján áll, melyet 38 éven át senkinek sem jutott eszébe másként magyarázni, mint a hogyan mai nap is érvényben van?

A bölcsek köve, melyben a »se győző, se legyőzött« status-bölcsesség kifejeződik, csak nem akar megtalálódni. Pedig nagyban keresik az írástudók. Az a formula, melyet kitaláltak, hogy a király nyilatkoztassa ki, hogy a 67. XII. t.-cz. nem örök törvény, hanem olyan szerződés, melyet joguk van a szerződő feleknek egyetértőleg megváltoztatni, valaminek látszó semmi. Olyan elemi közjogi igazságoknak deklarációja, a melyek elemi voltak miatt vita tárgyát sem képezhetik komoly emberek között, éppen nem lenne alkalmas arra, hogy a koalíció sztrájkjának teljes sikertelenségét eltakarja. Ekként a legyőzetést palástolni nem lehet. Mert ugyan ki venné komolyan azt az igazságot, hogy normális időjárás mellett télen hideg van, nyáron meg meleg van.

Nem, ilyen alapon sem lehet békét csinálni. Taktika, praktika, a szó paraszti értelmében vett »politika« mit sem használ. A béke sült-galambja nem repül ingyen a nemzet szájába.

Áldozatot kell érte hozni.

Vagy elég erősnek tartja a koalíció a nemzetet arra, hogy ha kell, *bármely eszközzel* is kiküzdje azt, a mi őt, mint önjogu nemzet-egyénséget megilleti vagy nem. Ha igen, akkor nincs immár helye a passzív ellentállásnak nevezett babozásnak. Hirdesse nyíltan: a kormányzati eszközök megtagadása az *utolsó előtti szó*. Ha nem vezet eredményre, kimondjuk az *utolsót is!*

A néppel nem lehet bujósodni játszani. A taktika, praktika, »politika« csak arra jó, hogy elposványosítsa, közömbössé tegye a nép előtt a dolgot.

Ha pedig a koalíció nem tartja a nemzetet elég erősnek arra, hogy a *végső* eszközzel is kivívja a magyar vezényszót, akkor ezt is meg kell mondani nyíltan, őszintén, becsületesen. A gyengeség, a készületlenség végezetre sem a nemzeti becsület kérdése. Csak időleges baj (s egyben komolyok az erőgyűjtésre), de nem becsület-kérdés. A gyenge (egyen, vagy nemzet jegyre megy) épügy lehet becsületes, mint az erős nem becsületes. A *nemzetre* súlyosodható minden megalázás. minden veszély nélkül nyíltan ki lehet azt mondani, hogy: a *passiv* resistentia védelmi fegyvernek ugyan jó volt a multban, de *aktív* dolgok biztosítására nem bizonyul alkalmasnak; tehát békét kötünk. Felhasználjuk a nagy eset tanulságát: erőt gyűjtünk, hogy készen legyünk a jövőben *minden eshetőségre*.

De mi lenne a hazafiság ez időszertinti

főpapjaiból erre az őszinte, nyílt vallomásra, mi lenne, ha a vezérek úgy szólnának, miként a »fődarabon!« szólott annak idején: »A csatát elvesztettem?!« Az lehetne, hogy a nép így felelne: »Ha nem láttátok előre a háboru esélyeit, nem való vezéri kard a kezetekbe. Mehettek!« Konstatálandó dolog, hogy a koalíciónak ehhez az áldozathoz nincs ereje. »Életet és vért« ígér, de a népszerűség »zabját«, azt nem adja mindhalálig. Pedig hát *most ez kellene* a nemzetnek, nem az élet és vér ígérete.

De vajjon feltétlenül ilyen következménye lenne-e a győzelem reményével immár úgy sem kecsegtető harcz feladásának? Az éppen nem bizonyos. A magyar nép az ő sokat és méltán emlegetett politikai józanságával megérti a *lehet és nem lehet* fogalmait. Elég erkölcsi ereje is van ahhoz, hogy megbecsülje az igaz embereket, még ha nyíltan vallomást is tesznek róla, hogy elhibázták a dolgot. Mért nem bizik a koalíció ebben a józanságban és erkölcsi erőben?

Vagy ha nem bizik, mért nem igyekezik *felejtetni* a közjogi küzdelem sikertelenségét; mért nem »áraszt áldást más téren« (a mint Kossuth F. mondja)? Mért nem lép a nagy alkotások terére, tehát a nemzeterősítés terére a szabadságjogok és a szociális törvényalkotás terén?

Azért, mert a koalíció mai összetételében *ilyen* alkotásokra *nem alkalmas*. Mint a hunczut német mondja: »Itt van a kutya eltemetve.«

—r—s.

Hazafiak és „hazaárulók.“

Külsőleg bajos őket egymástól megkülönböztetni. Egyik is ember, a másik is ember. Járnak-kelnek e sárteknél szinte egyformán. S e hitvány Földnek nincs lelke, hogy külsőséget tegyen köztük. Ha volna, a hazafiába alatt örömtől dagadna a kérge, hogy külsőleg is kiemelje a belső nagyságot; viszont »hazaáruló« lába alatt megnyílna egész a középpontjáig, hogy ottan székelő Belzebub Ó felségének konyhájára szállítsa az izletes falatot. Te hát nincs lelke a czudar Földnek!

Szemmel látható különbség egyébként sincs a hazafi és »hazaáruló« között. Különbség azért mégis van. Ezt azonban csak az avatottak veszik észre. Ezek a »látók« azt mondják, hogy más a hazafi és más a »hazaáruló«.

A hazafi homlokát a dicsőség fénykoszoruja övezi. Akár az egyház szentjeit. Igaz, hogy e fénykoszoru nem látszik. Ámde ez csak azért van, mert a hazafi is sipkát, vagy kalapot visel. S a koszoru sugarai nem hatolnak át a bőrön és nemezen. Mert csak a radium erejével hatnak.

Azonfelül honderű derül a hazafi arczon. Ám ez sem mindig látszik. Mert ha nem sikerül leköpní egy-egy főispánt (hogy a megbotozásról, az öröm e nagy forrásáról ne is szóljunk), a honderűt felváltja a honború.

További ismertető jel volna az, hogy e hazafi szája köpésre áll. De ez sem biztos ismertetőjel. Mert a jobbizlós hazafiak elrejtik. Tévedésbe ejtik a figyelőt.

Itt volna aztán még az az ismertető jel, hogy a hazafi keze ökölbe szorul, mi hely Bécsről van szó. De ez sem csalhatatlan jel. Mert ha langyos szellő, (a béke szellője) lengedez átkos Bécsnek tornyai felől, a hazafi-ököl nyomban puha és barátságos kézzé enyhül és alakul. A zsebbe vándorol, hogy ott ismét ököllé formálódhassék.

A »hazaárulót« sem könnyű megismerni. Nem is ismeri csak a »látó.« Ez »látja,« hogy a hazaáruló homlokán bélyeg van. Az »árulás« stigmája. Igaz, hogy még eddig csak jelképesen; de majd meg lesz valóságban is, ha a vezérlő-bizottságnak ideje lesz a bélyegző köriratának megszővegezésére.

A hazaáruló járása óvatos. »Körültekintő«, mintha attól tartana, hogy kotlós-tojás repül feléje. Így jár azonban a hazafi is. Az út jeges. A hazafi is vigyáz. Nehogy elessék. Nem tudhassa az ember, ki miért óvatoskodik.

Ha nem ha külső jelek nem mutatják a különbséget, némileg u. baigazitanak a belsők. Nem teljesen. Csak némileg. A mint imé mindjárt beigazolódik.

A hazafi vallása: Csak semmittevés (passiva resistentia) lehet jogokat kivívni. Gazember, aki ezt a vallást nem valja!

A »hazaáruló« hite: »Semmiből nem lesz semmi. A mint a »hunczut német« mondja: nulla von nulla geht auf. »Felmegy« (füstté és párává lesz) a fellegekig érő kurjantás is, ha erő nincs mögötte; eget földet rázó menydörgéssé lesz a sutogás is, ha erő van mögötte. *Erőre* kell tehát törekedni!

Ha most már azt kérdenők, mi méltóbb a magyarhoz: a hazafiság-e, vagy a »hazaárulás«, az ember azt hinné, hogy a nagy többség az utóbbit tartja magához méltóbbnak.

Nem úgy van. A többség a hazafihitet vallja. Mert ez a hit szerfelett könnyű hit. Az embernek különben is nagy a hajlama a semmittevésre. Hát még ha érdem lesz belőle! Ez a vallás igen csábító. Annyira az, hogy titkon még a »hazaáruló« is tüzet gyújt az oltárára: vitézül adós marad az adóval.

Vajjon meddig áll még fenn ez az osztályozása a magyarnak?

Tartunk tőle, hogy nem sokáig. Ugy látszik közeledik az idő, mikor egyek leszünk a fizetésben, valamint most egyek vagyunk a nem fizetésben. Megszününk hazafiak és »hazaárulók« lenni. Egyek leszünk a közös szolgaságban. Ránk szakad az abszolutizmus. Ránk zudítja a semmittevés vallása.

POLITIKAI KRÓNKA.

Budapest, jan. 24.

Kossuth Ferencz a Magyarország jan. 20. számában a nádorispánság felállítására vezércikket ír. Ez válasz Sternberg Adalbert grófnak a koalícióhoz irt nyílt levelére. Megvádolja e levelében a kormányt, hogy érdeke a válság meg nem oldása, hogy vannak befolyásos tagjai, kik sohasem álmodhatták, hogy miniszterek lehetnek, stb. stb. Rendes koalíciós frázisokban merül ki Kossuth pennája. Azonban elfeledi megmondani

a maga részéről az igazságot, pedig egyenlő mértékkel kellene mérnie. A koalíciónak érdeke, hogy a válságot ne ő oldja meg. Volt alkalmunk előkelő függetlenségi párti képviselővel beszélünk.

— A válság nem oldható úgy meg — mondá, — hogy a koalíció kormányra kerüljön. A rengeteg adóhátrálék behajtása, két évi ujoncz sorozása s az ezzel járó szükségképeni szekaturák teljesen népszerűtlenné tennék és teszik a kormányt. Ha tehát a koalíció jönne a kormányra, úgy annak minden népszerűsége a legrövidebb idő alatt szertefoszlanék. Ez pedig nem lehet céljuk. Egyébiránt nézetem az, hogy erőnk tudatában (talán képzeletében!) felzavartuk a közvéleményt. Ez a nagy emóció kiragadta kezünkől a kormányrendet. Mi most már nem tudjuk irányítani azt, hanem uszunk az árral. Most már szívesen engednénk, de már nem lehet. A parlament feloszlatása nélkül nem gondolhatunk kibontakozásra, de valószínű, hogy az sem vezetne célhoz.

Tehát itt a baj. Őszinte beismerés Kossuth vádjával szemben, hogy bizony első sorban nem a kormányon, hanem a koalíción mulik a békekötés. Annak nincs mit veszítenie, de a koalíciónak népszerűségébe kerülhet a béke.

A mi pedig a nádorságot illeti, Kossuth rémitő gyatra szerepet szánt neki. »Alkusz« lenne a korona és a nemzet között. Mintha bizony *Andrássy, Apponyi, Bánffy* vagy *Fejérváry* másként közvetítettek volna, ha a címük nádorispán lenne, mint eddig e cím nélkül s mintha e címmel egyszersmind más elveket szedtek volna fel. *Kossuth* ezt az »alkusz« szerepét állandósítani akarja a korona és a nemzet között. Ezzel nem azt mondja-e, hogy a megkezdett harcot is állandósítja?

Mindenfelé rebesgetik, hogy a béke zöld ága nemsokára leng. Meggyőződünk, hogy ez hamis felfogás. A tények kényszerhelyzetével szemben csakis a koalíció helyezkedhetik az engedékenység állaspontjára. Akkor lesz béke. Addig nem.

A *Kristóffy—Rudnay*-affair nemsokára befejeződik valamelyiknek bukásával. Mindkettőnek lemondó levele a korona előtt van. Lehet, hogy mind a kettő bukik.

A béke dühöng a vármegyék körében is. Diadallal hirdetik a lapok, hogy a vármegyei tisztviselők munkálkodása a becsületstértés szótárainak teljes kimerítésében merül ki. Nemes és lélekfelemelő foglalkozás. Zemplénavármegye tisztviselői és kezelő személyzete pedig a főispán körül spiczligárdát szerveztek, hogy minden lépését ők maguk ügyeljék meg.

Háromszékvármegye, a székelyvármegyék egyike, kimondotta, hogy a törvény rendelkezései értelmében — bár határozatait fentartja — nem tiltja meg tisztviselőinek a miniszter rendeleteinek végrehajtását, hanem orvoslást az országgyűlésnél keres. Ez egy vármegyének tisztességes eljárása tisztviselőivel szemben, kiket ő választott saját magának és tartozik nekik annyival, hogy ne sodorja őket olyan helyzetbe, melyben csakis a tisztviselő veszíthet, a kinek egyedül van veszíteni valója.

A megyék nem ismerik el a király ki-

nevezési jogát a főispánoknál. Ellenben ugyancsak e vármegyék a legfényesebben iktatták be f. hó 21-én dr. *Prohászka Ottó*-kár székestehérvári püspököt és gróf *Zichy Gyula* pécsi püspököt. Felobogózt városokban nagy ünnepélyességek mellett történt a beiktatás s a tisztviselői kar tiszteletet a többivel. Nagy a koalíziós logika!

Ugyancsak jellemző: olyan urak, kik otthon a legnagyobb szájjal dühöngenek a törvénytelen kormány ellen s a legvérmesebben tagadják meg a főispáni kinevezés törvényes voltát, ugyanezen urak strázsálják a miniszteri előszobákat egy-egy p. ü. titkári állásért. De ne vegyük rossz néven a kicsi emberektől, mikor a tisztelt koalíziós honatyák is ugyanezt teszik.

TOLLHEGYGYEL.

Fej nélkül.

Azaz, hogy sok fejjel, ami voltaképpen egyre megy.

Kossuth Ferencz arról panaszkodott a napokban, hogy nincs vezére a nemzetnek, a kire ezekben a válságos napokban hallgatna, a kit egyértelemmel, nagy közös érzéssel, egyakarattal követne. Hát ebben van némi igazság, mint Kossuthnak minden mondásában. Vezérekben azonban nincs hiány. Vezér van bőven. A honfoglaláskor sem volt több. Pedig az is csak volt valami... Kossuth Ferencz is vezér volna, vagy mi a szös? A hiba nem is a vezérhiányban van. A hiba nagyobb: nincs felemelő, egységesítő nagy gondolat, ebből eredő erős vágy, mely egyesítse, nagy elhatározásra bírja az egész nemzetet. Ezért nem élünk nagy idők; mert a nagy idők feltétlen bizonyossággal megtermik a maguk nagy embereit.

A kételkedő vezér.

Ez is Kossuth Ferencz. A veres hagymák városából (mert Makó nemcsak arról nevezetes, hogy messze van Jeruzsálemtől) a hagyma- királyok diszpolgári diplomát vittek Kossuthnak. Kossuth az üdvözlő szónoklatra adott válaszában azt mondta, hogy *el-elfogja a kétely, vajjon helyes-e az út, a melyen halad.* Mikor azonban azt látja, hogy a polgártársak helyeslik az utját, akkor immár megszűnik minden kételkedése.

Ha az üdvözlő hagyma- királynak csak valamivel is több ész van a fejében, mint az általa természetett vöröshagyma fejben, akkor bizonyára így gondolkozhatott:

»Nem értem a nagyságos urat! A nagyságos ur azt mondja vezértársaival együtt: én vagyok az út, az igazság és az élet! Ha el nem akarsz kárhozni, az én utamon járj oh nemzet. Ha pedig nem tennéd, úgy tudd meg, hogy hazaáruló vagy. Gázságos eladó lélek, a kire még a leköpés is nagy tisztesség. Mi tehát *hitelt adva* a vezér uraknak (de meg a »különböni következményeket« sem hagyva teljesen számitáson kívül) követjük őket; *követjük* Önt, nagyságos ur. És most Ön azzal áll elő, hogy kételkedik *saját* igazságában s csak az bátorítja, hogy mi is helyeseljük. De hiszen mi csak azért helyeseljük, mert, mint jó párthivekhez

illik, vakon hiszünk (ne himénk csak!) a vezérekben. Nekünk a magunk fejétől annyi igazságunk sincs, mint egy ma született házi nyulnak.* Hogy képezhet tehát bátortást a ml állásfoglalásunk Önre nézve? Mi csak ott vagyunk. Ha önmagában kételkedik, mért méltóztat vezérkedni? Hogy nyerhet az olyan vezér csatát, a ki kételkedik a saját erejében?

Ősztövéres disznó makkal álmodik.

A helyi szent szövetségesek egy részének nem megy a fejébe az a dolog, hogy mi egy szinarany igazságokat érvényesíteni törekvő programot ingyen szolgálunk, sőt egy kicsit rá is fizetünk a — hazaárulásra. Ausztria—Bécs kincsekkel veszteget meg bennünket, hogy judásai legyünk a nemzeti ügynek. Reb Menachen Cziczeszbeiszer Salamonnal felelünk nekik: Annyi kincset adjon nektek az Isten, a mennyit mi »árulásunk«-ért kapunk!

Nagy örömmel tudtuk meg hiteles forrásból, hogy *Pichler Győző*vel annak idején *Valentsik Ferencz* tisztí főügyész is ott volt *Kossuth Lajos* halálós ágyánál. *Pichler Győző*höz intézett ismeretes felhívása után oda fordult a nagy ember *Valentsik Ferencz*hez:

— Valentsik, Valentsik, — mondá — vigyázz Magyarországom törvényeire!

— *A nép pedig fogja be a száját és fizesse.* T. i., ha nem a »nemzeti küzdelem« javára ordit. Pest és Zemplén vármegyék nemes, nemzeti és vitézlő urai (szent Isten! hogy vitézkednek, minő vitézül — köpnek!) elhatározták, hogy 10% pótdót fizessen a nép az urak mulatságára azon adó után, melyet az államélet zavartalanságának, a személy, vagyon- és jogbiztonságnak biztosítására *nem szabad* megfizetni. Van humor azokban az urakban. Csak egy a bökkenő: sem a nép, sem a kormány nem éri a tréfát mikor komoly dolgokról kellene, hogy legyen szó.

— *Hazaffy-sziv.* A mi két-egy Oláhfalunknak követe vala két-három izben egy nemes úr, aki gazdag ember hírében állott. Hogy mandátumát fiára hagyassa örökül, gondolt merészét és nagyot: *végrendelkezett* az oláhfalusiak javára. Megy hagyta azonban, hogy végrendelete csak halála után bontassék fel.

A derék oláhfalusiak meg is emberelték magukat: kétszer egymás után választották meg a bőkezű örökagyó fiát. Végre, hosszas várakozás után bekövetkezett a nagy pillanat: a bőkezű úrnak méltóztatott meghalálozni; a végrendelet felbontott. Ez vala benne megírva: a derék oláhfalusiaknak hűségükért *áldásomat* hagyom.

Szakasztott így hagyta a »nemzetre« az áldását, *Zichy Jenő* gróf is, mielőtt Afrikába utazott kipihenni a honmentés fáradozásait.

De vajjon mért nem ment üdülni a nemes gróf Amerikába? Hazafiságból. At-

* Így van vele minden vidéki koalíziós.

tól félt, hogy találkozni talál az uton a kivándorló magyarokkal s megreped a szive hazafi-bánattól, mikor a hazát elhagyni látja azt a népet, melynek pénzért adja az — ivóvizet, a mikor az ő földjén arat.

Vannak még hazaffy-szivek a világon!

A koalíció vétézei a behívott póttartalékosok nyomorgó családjait *körlevélben* melegen ajánlák a *nemzet figyelmébe*. Az ilyen hangzatos ajánlott levél helyett többet ért volna egy egyszerű *pénzes levél a saját zsebükre*. (Borsz. Jankó.) Dehát mikor a hazafiságot monopolizáló »szent szövetség« mindig csak a mások bőrére koalízióskodik!

Ellestük a helybeli fapiacson a következő koalíziós párbeszédet:

»Mégis csak disznóság folytonosan elnapolni az országgyűlést. Hát akkor miért fizetünk mi adót?»

»Hát aztán mennyi adót fizetsz te?»

»Majd mit mondok. Ki fizet most adót? Csak az, aki hazaáruló!»

HIREK.

Kinevezés. Az igazságügyi m. kir. miniszter *Puskás István*, helybeli törvényszéki joggyakornokot, a tenkei kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

Diákbál. Az ev. ref. kollegium ifjuságszokásos »*Diák-bál*«-ját *február 3-án* tartja meg *Szabó Árpád* tanár-elnök, *Kovács Gábor* ifj. elnök, *Lányi A.* és *Szarka B.* ifj. alelnökök vezetése mellett. A meghívókat vidékre már szétküldötték, a városon pedig, régi jó szokás szerint, a fáradhatatlan rendező diákok fogják személyesen elhordozni a meghívottakhoz. A mint az előjelekből következtetni lehet, úgy a vidéki, mint a városi közönség nagyban készülődik erre a megszokott s régi jó hírnévnek örvendő barátságos mulatságra s diákjainknak lelkes fáradozása a szives támogatás révén bizonyára az óhajtott sikerrel fog járn.

Hangverseny. Az ev. ref. egyház-köztség leányiskolájának céljaira szintén tervbe vette egy tánczczal összekötött hangverseny rendezését márczius első felében. A program összeállítását egy szűkebb körű bizottság vette a kezébe, melynek célja egy a helyi viszonyokhoz képest nagyobb szabású koncert keretében, a változatosság mellett, a lehető legjobbat adni, hogy műértő közönségünk sokoldalú kívánalmainak lehetőleg minden tekintetben megfelelhessen. A részletes programot annak idején közölni fogjuk.

Népnevelési egyletünk választmány a mult vasárnap *Hlatky Miklós* elnöklete alatt ülést tartott. A mult közgyűlés és utóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a rendelkezésre álló, mintegy 700 kor. jövedelmét olykép javasolja a közgyűlésnek felhasználni, hogy a megkezdett alapítványtevések sorozatát folytatja. Ezen alapítvány kamataiból tanszereket szereznek be az egyes iskolák szegény tanulói számára. A közgyűlés idejéül f. é. február 4., illetőleg 11-ike tüzetett ki, a tagoknak megküldendő tárgysorozattal.

A »Székelyudvarhelyi Casino« ez évi rendes közgyűlését vasárnap, f. hó 28-án, d. u. 4 órakor fogja megtartani saját helyiségében. Tárgyai folyó ügyek lesznek és a tisztikar s a választmány megválasztása.

Az iparosok szabad lyceumának ciklusa. F. hó 21-én, vasárnap, délután, élénk érdeklődés mellett, a Hymnus eléneklése után *Szemlér* Ferencz róm. kath. főgymn. tanár tartott mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadást »*A lélek erejének nyilvánulásáról*«. A lelki működés keletkezését, annak mozgató benyomását ismertette, a tetteket, mint a lélek akarátának végeredményét, mutatta be. Bebizonyította, hogy a lélek úgy a jó, mint a rossz tulajdonságokat részben örökli, részben a környezet hatása alatt szerzi azokat. Az ifjúság lelkét a rossz példáktól és ártalmas olvasmányoktól megóvni egyaránt kötelessége minden felnőtt embernek. *Szemlér* F. tanulságos előadása után *Papp* Sándor szavalta Arany Jánosnak »*A bajusz*« cz. költeményét, végezetül pedig *Solymossy* E. mondott köszönetet előadónak. A közelebbi előadást *Nosz* Gusztáv áll. fő-reáliskolai tanár tartja meg.

Egyházi esték a Sóvidéken. Egy rég érzett hiányt van hivatva pótolni *Péter* Károly alsó sófalvi ev. ref. esperes munkálkodása, melylyel a vallásos esték rendezését s azok iránti érdeklődés és szeretet felébresztését célozza. Az ő ismert erélyessége és körültekintése, az ügy iránti lelkes odaadása vezette, hogy nagymérvű elfoglaltsága dacára is ez ügyet felkarolta, annak lelkes apostolokat toboroz, segítő munkatársakat keres és ismerve *Péter* Károly esperesnek munkaszeretét, előkelő színvonalu egyéniségét, hisszük, hogy azokat a munkatársakat már meg is kapta és nemes igyekezete nem marad meddő. Arra vall azon szép számu, leginkább vidékiekből állott értekezlet is, mely e hó 13-án Parajdon az állami iskola tantermében és e tárgyban megtartatott s melyen *Péter* Károly elnök az értekezlet célját ismertette; azon munkakört, melyet megvalósítani akar. Megvalósítani úgy, hogy abban a nép — vallásfelekezeti gyűlölködésre való unszolás nélkül — részesüljön. Majd az eszközök és kivitel megbeszélésére kérte fel a megjelenteket. Hosszas és sokoldalú megvitatás után az értekezlet a vallásos esték tartását szükségesnek és azonnal életbeléptetendőnek nyilvánította ki. Azokat szombatoként este 6 órától kezdődőleg felváltva a Sóvidéke 3 községében, felváltva Parajdon, Alsó- és Felső-Sófalván meg fogja tartani. Az ilyen első este f. é. január hó 20-án Parajdon tartatott meg, mely minden tekintetben szépen sikerült s mely alkalommal *Gyárfás* Sándor ev. ref. lelkes és *Péter* Károly ev. ref. esperes felolvasásokkal és *Adorján* Anna szavallattal vett részt.

Öngyilkosság. Ér-szalacsi *Kovács* Dénes volt birtokos s régebben városi fogyasztási adópénztárnok, Székelyudvarhelyen, f. hó 22-én, a délelőtti órákban, Szent-Imre-utczai lakásán szíven lötte magát és nyomban meghalt. Tettének oka anyagi zűlétség. A megboldogult, kit f. hó 24-ikén temettek el, özvegyet és egy leánygyermeket hagyott hátra maga után.

Vadásztársaság vármegyénkben.

A nemzetgazdaság és a sport szempontjából egyaránt fontos és értékes okszerű vadászat és vadtenyésztés zisztematikus kultuszát lesz hivatva vármegyénkbe bevezetni és itt fejleszteni az a dicséretes, régi hiányt pótló törekvés, melynek eredményeképpen a *Damokos* Andor alispán elnökölése mellett f. hó 18-án megtartott szakértekezlet egy udvarhelyvármegyei vadásztársaság megalakulásának szükségességét mondotta ki. A nemes idea gyors lépésekkel máris testet ölt s ugyancsak a fentebbi értekezletből kifolyólag egy nyolcz-tagu bizottság küldetett ki, névszerint az alispán elnöklete alatt *Fás* Gyula, dr. *Lengyel* József, *Kassay* Ákos, *Simó* Mátyás, *Szabó* István, *Dorner* Béla és *Embery* Árpád, kik az alapszabályok kidolgozásával és lehetőleg gyors bemutatásával bizattak meg, úgy, hogy a vadásztársaság törvényes megalakulása és működésének megkezdése már a közeli jövőben megejtessék. Az értekezleten *Dorner* Béla miniszteri megbízott egyuttal ajánlatot tett arra nézve, hogy a mennyiben a társaság tényleg megalakul s szükségesnek bizonyul, a vadállomány tenyésztésének fokozása céljából az állam az összes megyei vadászterületeket ingyen fogja nemes vadakkal ellátni, melyeknek gondozása és őriztetése szakvadőrökkel eszközölköztetnék. Igazán közgazdasági szempontból is felette kívánatos érdek, hogy e társaság megalakulásának eszméje mielőbb és véglegesen realizáltassék.

Jégsport. Vasárnap, jan. hó 28-ikán, a helybeli Korcsolyázó-Egyesület többrendbeli értékes jutalommal összekötött korcsolyázó-versenyt rendez, melynek programját az Egyesület elnöksége a következőkben állapította meg: 1. Ifjúsági (junior) verseny. Táv. 200 m. a pálya egyszer körül. 1-ső, 2-dik és 3-diknak tiszteletdíj; nevezhetnek ifjak 15 életévig. Tét nincsen. 2. Sikverseny (senior). Táv. 200 m. a pálya egyszer körül. 1-ső, 2-dik, 3-diknak tiszteletdíj. Tét 1 korona. 3. Távverseny. Táv. 1000 m. a pálya 5-ször körül. 1-ső, 2-dik, 3-diknak tiszteletdíj. Tét 1 korona. 4. Műkorcsolyázó verseny, a) előirt gyakorlatok, b) szabadon választott gyakorlatok. 1-ső, 2-dik, 3-diknak tiszteletdíj. Tét 1 korona. 5. Hölgyek versenye. 1-ső és 2-diknak tiszteletdíj. Tét nincsen. Nevezés: Az összes versenyekre csakis az egyesület tagjai nevezhetnek. A nevezés f. é. január hó 27-én, déli 12 óráig, *Dobó* Zoltán egyesületi gazdánál eszközölköztetendő. Az 5. sz. hölgyversenyre a helyszínen is lehet jegyezni. A verseny eredményeket a verseny-bíróság állapítja meg, ítélete meg nem felelbezhető. Az 1-ső, 2-dik, 3-dik sz. versenyeknél a mennyiben 4-nél több versenyző indul, sorolás utján 4-es csoportokban előfutamok tartatnak. A 4. sz. műkorcsolyázás előirt gyakorlatai: 1. Ivezés előre, kifelé. 2. Ivezés hátra, kifelé. 3. 3-as előre kifelé, jobb és bal lábbal. 4. 3-as hátra kifelé jobb és bal lábbal. 5. »S« előre kifelé kezdve, jobb és bal lábbal. 6. 8-as váltogatott lábakkal. A szabadon választott gyakorlatul 3 gyakorlat mutatandó be. E versenynél a versenybiróság pontok alapján bírál. Az 5. sz. hölgyversenynél a versenyzők akár egyedül, akár párral korcsolyázhatnak, ez utóbbi esetben a férfi,

ki csak mint kísérő szerepel, díjat nem nyer. A bemutatandó gyakorlat lehet bármily egyszerű, pl. izezés, táncz stb. A díjat a verseny-bíróság ítélete szerint legszebben korcsolyázó hölgyek nyerik. A verseny kezdete d. e. 11 óra. Belépő díj a pavillonba és a pályára 1 kor, tagoknak 50 fill., állóhely a töltésen 30 fillér. Az elnökség a díjakra 150 koronát szavazott meg. A szünetek közt katonai zenekar játszik s az elnökség a hadtestparancsnoksággal érintkezésbe lépett ennek megnyerése végett.

A tartalékosok figyelmébe. A honvédelmi miniszter legújabb rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében mindazon hadköteles tartalékosok, akiknek motorkocsijuk, vagy motorkerékpárjuk van, tartoznak e körülményt a katonai ügyosztályoknál multhatatlanul bejelenteni s behívásuk esetén a tulajdonukat képező motorkocsikat, illetve motorkerékpárokat magukkal hozni. A katonai gyakorlatoknál való használat idejére a kincstár a tulajdonosoknak átlagos napi koptatási díjakat ad.

Zetelakai csendélet. A Karácsonyi János familiája híressé vált Zetelakán arról, hogy az utóbbi időben nem történt erdei lopás, nem esett meg mezőrendőri kihágás anélkül, hogy a Karácsonyiék egyik-másik tagja, vagy együttesen, ezekben vezérszerepet ne vállaltak volna. Czimernek galambbugos, faragott kapufélfájukra oda is volt nyomva ám a büntető §-ok stigmája s az erdészeti és közrendészeti hatóságok nem egy alkalommal hivatalos házkutatással is tisztelték meg az »enyém« és a »tiéd« fogalmának e híres zetelakai székely kúriáját. Így esett meg f. hó 20-án is, hogy *Simén* Ferencz erdőőr és *Biró* Lőrincz István hatóságai erdőkerülő megjelentek Karácsonyiék házában, hol ezidőtájt csak az asszony és annak fia voltak honn, hogy egy erdei kihágásból folyó nyomozatban házkutatást rögtönözzenek Kain e híressé vált portáján. Ám a hivatalos közegek ezen váratlan látogatása ez egyszer balul ütött ki, mert a kutatás közben az asszony *Simén* Ferenczet egy baltával többször hatalmasan fejbevágtta, úgy, hogy az erdőőr eszméletét veszítve összeesett; a fiu pedig ezalatt lekapta *Biró* Lőrincz István válláról a főtöltött fegyvert, s azt úgy hasba durrantotta, hogy az erdőkerülő ott nyomban halt meg a színhelyen. *Birót* nehéz fejszével Zetelakán ápolják, anyát és fiút pedig a csendőrség bekísérte a helybeli kir ügyészség börtönébe.

Uránia-Színház.

Az a nagyjelentőségű kulturakció, melyet csak nem is olyan régen még *Molnár* Viktor, a vall. és közokt. ügyi m. kir. minisztérium jelenlegi allamtitkára, indított meg Budapest elitársadalmi köreiben s melynek célja a tudományoknak népszerűsítése és népies terjesztése, máig már izmos, hatalmas kulturintézménnyé és számottevő modern közmívelődési tényezővé nőtte ki magát, melynek saját remek színházi palotája van a fővárosban és az egész országot behálózó saját népszerű szakközölyne

szintén Budapesten. A ki figyelmesen széttekint fővárosunk művészi életében, az lépésről-lépésre tapasztalja, hogy az Uránia-Színház ma csak épen olyan keresett közhelye a nagyközönség művészi igényeinek, mint akár az Andrassy-úti Opera vagy a Nemzeti Színház; és a ki komoly kritikával kíséri közmivelődési tényezőink eredményességét és működési módját, az egy pillanatra sem kételkedhetik a felett sem, hogy az Uránia-Színház, mely szemléltető előadásával nemcsak ismétli, újból rendezi és megrostálja ismereteinket, gondolatainkat és vágyainkat s nemcsak esztétikai kialakulásunkra hat, de ismereteinket is gazdagítja és így közvetlen értelmi nevelő-akciója is bizonyos, csak ép oly komoly, számottevő és produktív kulturtényező is, mint közmivelődésünknek bármely más kipróbált, egészséges szerve. Sőt produktív érdeme és jelentősége fokozottabb a társadalomtudományi és pszichológiai erőforrások bármely más elvont ágánál épen azért, mert szemléltető jellegével nemcsak szenvedőleges benyomásokat gyakorol, de befolyván az egyéni hajlamok és reakciók fokozására és kidomborítására, fejleszti bennünk az aktív esztétikai egyéniséget is.

Mi tehát csak köszönettel és elismeréssel adózunk a központ figyelmes vezetőségének, midőn e modern és népszerű művészi-vállalat közértékü missziója útjában vidéki kirendeltségei révén elér néha-néha a mi periferiális életkörünkbe is.

Ez alkalommal három előadásra látogatott el hozzánk az Uránia budapesti tudományos színház egyik kirendeltsége, mely Darvas Mihály igazgatása alatt és Peterdi Andor felolvasóval működik.

Kedden, jan. hó 23-án, A párisi asszony mutattatott be, melyet 3 felvonásban, 180 színesen vetített és 18 mozgófényképpel illusztrálva Pekár Gyula írt meg sok szellemességgel és elegáns stílusban. A reneszánsz óta az egész új világra bódító delejességgel, szinte misztikus varázsszal ránehezédő, már-már fogalomná nőtt párisi nő polimorfikus története és természetrajza mutattatott be sikerült felvételekben, a masamódleány lyukas harisnyáitól, a balett-patkányok túll szoknyáitól kezdve Pompadour illatos fürdőin,

Cleo de Mérode, Réjane asszony, Sara Bernhard, Yvette Guillbert öltözőin keresztül, Maria Antoniette vérpaddjái; — az udvarlástól, a vallomástól, a titkos légyott-tól kezdve a vitriolig, a párbajig, a válóperig; — Jeanne d'Arcól a Phrynéig; — a kantától az imádságig; — az üdvösségtől az elkárhozásig; — a boulevardokon, operákon, templomokon, zárdákon, löversenyeken, szalonokon, hálószobákon, tengeri fürdőken, vendéglőkön, bálakon, filirten, bukáson, gilotinon keresztül a párisi külvárosok bünszenyes éjjeli csapszékéig, érdekes és tanulságos sorozatban, mely egyformán kifejezésre juttatta a francia szellemet és a szajnaparti vérmérsékletet éjjel és nappal, otthon és a nyilvános társadalmi életben. A mozgófényképek közül különösen tetszetek: a Trianoni ünnepély, a forradalom és Mária Antoniette vérpaddra hurczolása, a Champs-Elisei kocsivérseny és automobil-korzó, a farsangi körmenet, a konfetticsata, a valse-excentrique és a kánkán, azonban kár, hogy a czelluloid-lemezek a túlhasználat folytán már lazák, erősen vibrálnak, helyenként szinte foltokat vetnek, a mi természetesen a képek tisztaságára, perspektívájára s így azok nyugodt élvezésére is hátrányos befolyással volt. A közönség csaknem telt házat csinált.

Szerdán, jan. hó 24-ikén, Skócia ment és máma csillórtökön az orosz-japán háború kerül bemutatóra. Tekintettel lapunk zárására, mindkét előadásról közelebb fogunk megemlékezni. Ch. R.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratok nem adóznak vissza.

V. M. Nem közöljük. Mert nem szükséges mindent megmondani. A ki mindent mond, semmit sem mond. Igaz, a mit ír, hogy a szent szövegség helyi hamisítatlan organumának »brutális szitkozódásaiban nyoma sincs a szellemnek és igazságnak«. Ez ellen azonban nem lehet tenni. Mindenki olyan kalappal köszön, a milyen neki van. A kinek elnyűtt bockortalp díszíti a fejét, hát bockortallal köszön. Nem szabad lekicsinyelni a közönséget. Pedig azt cselekedni, ha feltételeznék róla, hogy nem tud kritikával olvasni. Az igazság nem jár együtt az utolsó szóval. Ha együtt járna, mindig piacztéri hölgyeké lenne az igazság.

K. A. Lengyel. Ön jajveszékel nekünk, hogy emésztési zavarai vannak és jelenlént lidércnyomástól riadozik, mióta az ingyen példányaival fenyegetőző »Székelyudvarhely« utóbbi numerusában a »Tungilógia« című abdakadabrárt egyszer véletlenül, okosabb dolog hiányában, elolvasta. Nos, mi nem segíthetünk baján. A nyalakodásnak még a gyermek is megadja árát és Ön felnőtt ember létere miatt evett mégis belőle, ha tudja, hogy az ugynevezett kékhátú gombát sületlenül a gyomra nem bírja el? Egy füst alatt értesítjük egyúttal, hogy a nevezett lap tárcaírója a mi kasszinóbeli derék Konnerlünkkel nem azonos; — K. Mártonffy Imre pedig, akárhogy is csurog cikkeiből a vér, nem Debreczenben hentes, hanem Ujpesten tanító, aki saját maga kézi sajtón sokszorosítja ál-förmedvényeit s a ki — úgy tudjuk — legtöbbször maga sem vallja azt, a mit másoknak követendő példaként prédikál. Egyebekben üdv s tudomásul vesszük, hogy Ön jövőre nézve a szurós dárdaikkal, nagy botokkal, hatalmas lándzsákkal és hideg vízzel felczakunpakozott kiszthand-pártot nem hajlandó tovább »szolgálni«!

Mühle-magvak a legjobbak

Mühle Árpád
Temesvár

Székelyek találkozó helye Budapesten

Putzer György vendéglősnél, az Andrassy-úttal átellenben, a Lipótvárosi Bazilika közelében, a Váci-körút 19. sz. alatti éttermeiben, melyek egyúttal az V. VI. és VII. kerület előkelő köreinek találkozó helyei. Az egész Budapesten itt van a legkitünőbb és legolcsóbb konyha. Egy ebéd (6 fogás) csak 1 k. 50 fillér.

PUTZER GYÖRGY vendéglős.

a kiadónivatalban

olcsó árban felvételnek

Hirdetések

Remek 6 szem kávé készlet minden színben csak 95 kr. f. 1.90 1.40		Finom joaur 6 sz. kávé készlet minden színben csak f. 2.20 f. 2.90 3.45		Minden család pénzt takarít		Remek 6 szem. vászon Damaszt Garnitúra csak f. 2.10 2.90 3.40 f. 3.90		Szép mintázott vászon törülköző 6 drb csak f. 1.25 1.72 1.90 f. 2.10		
30 rőfös vég bőrvászon csak f. 3.65	30 rőfös vég bőrvászon csak f. 4.95	30 rőfös vég írlandi vászon csak f. 4.15	30 rőfös vég Gyöngyvászon csak f. 5.45	30 rőfös vég rumburgi vászon csak f. 5.60	30 rőfös vég I-a rumburgi vászon csak f. 6.40	30 rőfös vég jó min. chiffon csak f. 4.65	30 rőfös vég R. Chifon csak f. 5.40	30 rőfös vég R. R. Chifon csak f. 6.85		
50 rőfös vég bőrvászon csak f. 8.25	50 rőfös vég írlandi vászon csak f. 9.45	50 rőfös vég rumburgi vászon csak f. 10.40	30 rőfös vég jó min. chiffon csak f. 4.65	30 rőfös vég R. Chifon csak f. 5.40	30 rőfös vég R. R. Chifon csak f. 6.85	35 rőfös vég kanavász különlegesség csak f. 6.40	30 rőfös vég fehér csikos csinvat ágyhuzatra csak f. 6.35	30 rőfös vég virágos fehér csinvat ágyhuzatra csak f. 7.40		
30 rőfös vég csikos Kanavász csak f. 3.25	30 rőfös vég csikos és koczkás I-ma kanavász csak f. 4.55	30 rőfös vég finom kanavász csak f. 5.40	35 rőfös vég kanavász különlegesség csak f. 6.40	30 rőfös vég fehér csikos csinvat ágyhuzatra csak f. 6.35	30 rőfös vég virágos fehér csinvat ágyhuzatra csak f. 7.40	Remek női háló Corseta nagy választékban csak 98 kr. f. 1.25 f. 1.56	Remek női chiffon nadrág csak 90 kr. f. 1.18 f. 1.45	Remek Chiffon alsó szoknyák himzéssel csak f. 1.35 f. 1.75 frt 2.25	Remek Cloth és posztó alsó szoknyák csak frt 1.65 f. 2.15 frt 3.22	
Remek női ing vaszonból, kézi himzéssel csak 85 kr. f. 1.15 f. 1.55	Remek női Chiffon ing schweizli himzéssel csak f. 1.10 f. 1.42 f. 1.74	Remek női háló Corseta nagy választékban csak 98 kr. f. 1.25 f. 1.56	Remek női chiffon nadrág csak 90 kr. f. 1.18 f. 1.45	Remek Chiffon alsó szoknyák himzéssel csak f. 1.35 f. 1.75 frt 2.25	Remek Cloth és posztó alsó szoknyák csak frt 1.65 f. 2.15 frt 3.22	Varrás nélküli vászonlepedő 2 mtr hosszú és másfél mtr széles csak 92 kr.	Varrás nélküli remek vászonlepedő 2 mtr hosszú és másfél mtr széles csak frt 1.05	Nemzetközi keresk. ügynökség Budapest, Kerepesi-út 65. I. em.	Remek selyem Clot paplan minden színben csak frt 3.95	Remek Cashmir paplan minden színben csak frt 3.55